

P9_TA(2023)0439

Wykorzystanie potencjału talentów w regionach Europy

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie wykorzystania potencjału talentów w regionach Europy (2023/2044(INI))

(C/2024/4225)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z 17 stycznia 2023 r. pt. „Wykorzystanie potencjału talentów w regionach Europy” (COM(2023)0032),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ⁽¹⁾,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych,
- uwzględniając badanie Europejskiego Komitetu Regionów pt. „Addressing brain drain: The local and regional dimension” [Przeciwdziałanie drenażowi mózgow: wymiar lokalny i regionalny], opublikowane w 2018 r.,
- uwzględniając badanie zatytułowane „Brain Drain in the EU: Local and Regional Public Policies and Good Practices” [Drenaż mózgow w UE: lokalna i regionalna polityka publiczna i dobre praktyki] z 27 lutego 2020 r., opublikowane w *Transylvanian Review of Administrative Sciences* ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 17 kwietnia 2020 r. w sprawie skoordynowanych działań UE na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej skutkami ⁽³⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 30 września 2020 r. w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. (COM(2020)0625),
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów z 14 października 2020 r. pt. „Zmiany demograficzne: propozycje dotyczące oceny negatywnych skutków w regionach UE oraz poszukiwanie rozwiązań” ⁽⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 ⁽⁵⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320.

⁽²⁾ E. Boc, „Brain Drain in the EU: Local and Regional Public Policies and Good Practices”, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, Nr 59, 2020, ss. 23–29.

⁽³⁾ Dz.U. C 316 z 6.8.2021, s. 2.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 440 z 18.12.2020, s. 33.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60.

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego ⁽⁷⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 ⁽⁸⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ⁽⁹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej ⁽¹⁰⁾ (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów),
- uwzględniając komunikat Komisji z 30 czerwca 2021 r. pt. „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.” (COM(2021)0345),
- uwzględniając komunikat Komisji z 9 lutego 2022 r. pt. „Konkluzje w sprawie spójności w Europie do 2050 r. – Ósme sprawozdanie w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej” ⁽¹¹⁾,
- uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/936 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie Europejskiego Roku Umiejętności ⁽¹²⁾,
- uwzględniając badanie Europejskiego Komitetu Regionów pt. „Weryfikacja wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich – ramy prognostyczne na rzecz odpornych społeczności wiejskich”, opublikowane w 2022 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) z 22 czerwca 2022 r. pt. „Making the best of public investment to address regional inequalities, megatrends and future shocks” [Jak najlepsze wykorzystanie inwestycji publicznych w celu rozwiązania problemu regionalnych nierówności, megatrendów i przyszłych wstrząsów] ⁽¹³⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 5 lipca 2022 r. pt. „Nowy europejski plan na rzecz innowacji” (COM(2022)0332),
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 września 2022 r. w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w UE: 8. sprawozdanie na temat spójności ⁽¹⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 września 2021 r. pt. „W kierunku silniejszego partnerstwa z regionami najbardziej oddalonymi UE” ⁽¹⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 13 czerwca 2023 r. w sprawie oceny nowego komunikatu Komisji Europejskiej w sprawie regionów najbardziej oddalonych ⁽¹⁶⁾,

⁽⁷⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 94.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159.

⁽¹¹⁾ Komisja Europejska, „Spójność w Europie do 2050 r. – ósme sprawozdanie na temat spójności”, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 9 lutego 2022 r.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 125 z 11.5.2023, s. 1.

⁽¹³⁾ OECD, „Making the best of public investment to address regional inequalities, megatrends and future shocks” [Jak najlepsze wykorzystanie inwestycji publicznych w celu rozwiązania problemu regionalnych nierówności, megatrendów i przyszłych wstrząsów], OECD *Regional Development Papers*, nr 29, OECD Publishing, Paryż, 2022 r.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 125 z 5.4.2023, s. 100.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 18.

⁽¹⁶⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0228.

- uwzględniając swoją rezolucję z 15 września 2022 r. pt. „Regiony przygraniczne UE: „żywe laboratoria” dla integracji europejskiej ⁽¹⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 czerwca 2023 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie wysokiej jakości staży w Unii ⁽¹⁸⁾,
- uwzględniając notatkę z serii „W skrócie” pt. „Question time: tackling depopulation through cohesion policy instruments” [Czas pytań: przeciwdziałanie wyludnieniu się za pomocą instrumentów polityki spójności], opublikowaną przez Dyрекcję Generalną ds. Analiz Parlamentarnych 30 września 2022 r. ⁽¹⁹⁾,
- uwzględniając badanie zatytułowane „The EU legal migration package: Towards a rights-based approach to attracting skills and talent to the EU” [Unijny pakiet dotyczący legalnej migracji: w kierunku opartego na prawach podejścia do przyciągania umiejętności i talentów do UE], opublikowane przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej 1 grudnia 2022 r. ⁽²⁰⁾,
- uwzględniając zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie europejskiego podejścia do mikropoświadczeń na potrzeby uczenia się przez całe życie i zatrudnialności ⁽²¹⁾,
- uwzględniając zalecenie Rady z 16 czerwca 2022 r. w sprawie indywidualnych rachunków szkoleniowych ⁽²²⁾,
- uwzględniając dokument informacyjny Europejskiego Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego i Platformy na rzecz uczenia się przez całe życie zatytułowany „Implementing a holistic approach to lifelong learning: Community Lifelong Learning Centres as a gateway to multidisciplinary support teams” [Wdrażanie holistycznego podejścia do uczenia się przez całe życie: społecznościowe centra uczenia się przez całe życie jako brama do multidyscyplinarnych zespołów wsparcia], opublikowany w 2019 r.,
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 17 stycznia 2023 r. zatytułowany „Wpływ zmian demograficznych w zmieniającym się środowisku” [tłum. robocze] (SWD(2023)0021),
- uwzględniając sprawozdanie OECD z 14 marca 2023 r. pt. „Job creation and local economic development 2023 – Bridging the Great Green Divide” [Tworzenie miejsc pracy i lokalny rozwój gospodarczy 2023 – Wielka zielona przełamać – sposoby jej niwelowania] ⁽²³⁾,
- uwzględniając dokument roboczy zatytułowany „The geography of EU discontent and the regional development trap” [Poczucie niezadowolenia w UE i jego występowanie w zależności od położenia geograficznego a regionalna pułapka ograniczenia rozwoju] opublikowany przez Dyрекcję Generalną Komisji ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej w marcu 2023 r. ⁽²⁴⁾,
- uwzględniając rezolucję Europejskiego Komitetu Regionów z 16 marca 2023 r. w sprawie wykorzystania potencjału talentów w regionach Europy ⁽²⁵⁾,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 14 czerwca 2023 r. w sprawie komunikatu Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Wykorzystanie potencjału talentów w regionach Europy” ⁽²⁶⁾
- uwzględniając sprawozdanie OECD z 5 lipca 2023 r. pt. „Rethinking Regional Attractiveness in the New Global Environment” [Nowe spojrzenie na atrakcyjność regionów w nowym globalnym środowisku] ⁽²⁷⁾,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 125 z 5.4.2023, s. 114.

⁽¹⁸⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0239.

⁽¹⁹⁾ notatka „W skrócie” – „Question time: tackling depopulation through cohesion policy instruments”, Parlament Europejski, Dyrekacja Generalna ds. Analiz Parlamentarnych, Dyrekacja ds. Analiz dla Posłów, 30 września 2022 r.

⁽²⁰⁾ Badanie „Towards a rights-based approach to attracting skills and talent to the EU”, Parlament Europejski, Dyrekacja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej, Departament Tematyczny C – Prawa obywatelskie i sprawy konstytucyjne, 1 grudnia 2022 r.

⁽²¹⁾ Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 10.

⁽²²⁾ Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 26.

⁽²³⁾ OECD, *Job Creation and Local Economic Development 2023: Bridging the Great Green Divide*, OECD Publishing, Paryż, 2023 r.

⁽²⁴⁾ Dokument roboczy – „The geography of EU discontent and the regional development trap”, Komisja Europejska, Dyrekacja Generalna Komisji ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Luksemburg, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2023 r.

⁽²⁵⁾ Dz.U. C 188 z 30.5.2023, s. 1.

⁽²⁶⁾ Dz.U. C 293 z 18.8.2023, s. 100.

⁽²⁷⁾ OECD, *Rethinking Regional Attractiveness in the New Global Environment*, OECD Regional Development Studies, OECD Publishing, Paryż, 2023 r.

- uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
  - uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego (A9-0325/2023),
- A. mając na uwadze, że w ciągu ostatnich 50 lat liczba ludności UE stale rosła, zwiększając się o 92,3 mln osób z 354,5 mln w 1960 r. do 446,8 mln w 2022 r.; mając na uwadze, że w ostatnich dziesięcioleciach wzrost liczby ludności uległ spowolnieniu, zatrzymując się w czasie pandemii COVID-19; mając na uwadze, że według obecnych prognoz do 2029 r. wzrost liczby ludności będzie ograniczony, a następnie będzie on stopniowo coraz wolniejszy ⁽²⁸⁾; mając na uwadze, że ludność UE starzeje się, a współczynnik urodzeń od lat 60. XX wieku spada;
- B. mając na uwadze, że według danych Eurostatu 46 regionów UE, reprezentujących 16 % populacji UE, znajduje się obecnie w pułapce niedoboru talentów; mając na uwadze, że istnieje ryzyko, iż kolejne 36 regionów UE znajdzie się w pułapce niedoboru talentów; mając na uwadze, że w regionach znajdujących się w pułapce niedoboru talentów obserwuje się coraz szybszy spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz niską i utrzymującą się na stałym poziomie liczbę osób z wyższym wykształceniem; mając na uwadze, że większość tych regionów jest słabiej rozwinięta;
- C. mając na uwadze, że według najnowszych danych statystycznych ogólna liczba ludności UE zmniejszy się z 446,8 mln w 2022 r. do 419,5 mln w 2100 r.; mając na uwadze, że według szacunków średni wiek ludności UE wzrośnie w tym samym okresie o 5,8 lat; mając na uwadze, że doprowadzi to do zmniejszenia się liczby ludności w wieku produkcyjnym w UE, przy utracie dodatkowych 35 mln osób do 2050 r., oraz do znacznego zmniejszenia odsetka osób aktywnych na rynku pracy ⁽²⁹⁾; mając na uwadze, że proces ten wywoła nowe i rosnące nierówności terytorialne;
- D. mając na uwadze, że zmiany demograficzne różnią się znacznie w poszczególnych regionach, a niektóre państwa członkowskie stoją przed prognozowanym spadkiem liczby ludności w ciągu najbliższych 7 lat, a w innych w tym samym okresie spodziewany jest wzrost liczby ludności; mając na uwadze, że takie zmiany demograficzne mają również miejsce między regionami, przekładając się zasadniczo na odpływ z obszarów wiejskich do miejskich w obrębie państw członkowskich;
- E. mając na uwadze, że spadek liczby ludności jest trwałą tendencją obserwowaną od dłuższego czasu i charakterystyczną w szczególności dla obszarów wiejskich, na których ludność jest – uśredniając – starsza niż ludność mieszkająca w miastach i na przedmieściach ⁽³⁰⁾; mając na uwadze, że młodzi ludzie w ogólnym ujęciu częściej opuszczają obszary wiejskie i regiony słabiej rozwinięte z powodu braku płatnych staży, perspektyw zawodowych i wysokiej jakości miejsc pracy, aktywnie przyczyniając się do zjawiska odpływu ludności z obszarów wiejskich; mając na uwadze, że jak wskazują statystyki, osoby starsze w UE-27 na ogół częściej niż osoby młode mieszkają w regionach głównie wiejskich i pośrednich; mając na uwadze, że zgodnie z przewidywaniami do 2050 r. jedna na trzy osoby mieszkające na obszarach wiejskich będzie w wieku 65 lat lub starsza ⁽³¹⁾;
- F. mając na uwadze, że utrata ludności na obszarach wiejskich i innych terytoriach wymienionych w art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) ⁽³²⁾ jest ściśle powiązana z brakiem inwestycji, infrastruktury, łączności, znajdujących się w pobliżu i dostępnych podstawowych usług publicznych, możliwości szkolenia, wysokiej jakości infrastruktury edukacyjnej, społecznej i kulturalnej oraz atrakcyjnych możliwości wysokiej jakości zatrudnienia; mając na uwadze, że dostosowanie infrastruktury na obszarach wiejskich, inwestowanie w transport publiczny, usługi medyczne i usługi edukacyjne oraz rozwój infrastruktury cyfrowej na obszarach wiejskich są ważne dla zwiększenia atrakcyjności tych regionów; mając na uwadze, że delegowanie młodych pracowników stanowi poważne wyzwanie dla struktur demograficznych i ogólnej jakości życia obywateli UE, między innymi w związku ze słabą odnową pokoleniową, starzeniem się społeczności i ogólnym spadkiem liczby ludności; mając jednak na uwadze, że należy również położyć szczególny nacisk na programy aktywnego zaangażowania osób starszych w życie społeczności;

⁽²⁸⁾ SWD(2023)0021.

⁽²⁹⁾ Eurostat, „Prognozy ludności w EU”, dostęp 27 października 2023 r.

⁽³⁰⁾ SWD(2023)0021.

⁽³¹⁾ Eurostat, „Ageing Europe – statistics on population development” [Starzejąca się Europa – statystyki dotyczące rozwoju populacji], dostęp 27 października 2023 r.

⁽³²⁾ „Wśród regionów, o których mowa, szczególną uwagę poświęca się obszarom wiejskim, obszarom podlegającym przemianom przemysłowym i regionom, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takim jak najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie.”

- G. mając na uwadze, że art. 174 TFUE stanowi, że UE musi zmierzać do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów, poświęcając szczególną uwagę niektórym regionom, zwłaszcza obszarom wiejskim;
- H. mając na uwadze, że pomimo swojego ograniczonego w czasie wpływu na rynek pracy pandemia COVID-19 pozostawiła po sobie możliwości telepracy; są one jednak niejednorodne i nie wszyscy pracownicy są w stanie z nich korzystać; mając na uwadze, że takie możliwości telepracy tworzą ogromny potencjał w zakresie łączenia miejsc pracy w obrębie ośrodków miejskich i mniejszych miast, przedmieść i miasteczek ⁽³³⁾; mając na uwadze, że w celu pobudzenia tego trendu konieczna jest poprawa łączności na obszarach o słabym zasięgu, w tym na obszarach wiejskich, oraz zapewnienie niezbędnej infrastruktury umożliwiającej dostęp do internetu na tzw. „białe strefy”; mając na uwadze, że możliwości pojawiające się w związku z transformacją ekologiczną i cyfrową ponownie zwróciły uwagę na obszary pozamiejskie i otworzyły nowe możliwości zatrudnienia;
- I. mając na uwadze, że skutki pandemii COVID-19 bardzo różniły się w zależności od społeczności, a osoby starsze, osoby ze środowisk znajdujących się w niekorzystnej sytuacji lub mieszkające w regionach o słabej łączności pozostały jeszcze bardziej w tyle ⁽³⁴⁾, ⁽³⁵⁾, ⁽³⁶⁾;
- J. mając na uwadze, że rynek pracy UE boryka się z niedoborem pracowników o umiejętnościach dostosowanych do nowych realiów społeczno-gospodarczych oraz transformacji ekologicznej i cyfrowej; mając na uwadze, że umożliwienie pracownikom z wykształceniem wyższym lub niemającym takiego wykształcenia migracji do państw członkowskich i ich regionów, w których spadek liczby ludności jest największy, a także umożliwienie im integracji w tych państwach i regionach jest jednym z rozwiązań służących sprostaniu wyzwaniom, przed którymi stoją te obszary; mając na uwadze, że powodzenie planów działania na rzecz integracji i włączenia migrantów zależy od zaangażowania władz lokalnych i regionalnych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego; mając na uwadze, że w całej UE wymagana jest dalsza poprawa w zakresie uznawania kwalifikacji i dotychczasowych efektów uczenia się;
- K. mając na uwadze, że Europejski Urząd ds. Pracy w swoim sprawozdaniu dotyczącym niedoborów i nadwyżek siły roboczej („Report on labour shortages and surpluses”) oraz Agencja Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa w swoim sprawozdaniu dotyczącym rozwoju umiejętności w zakresie cyberbezpieczeństwa w UE („Cybersecurity skills development in the EU”) stwierdziły, że w 2021 r. 28 zawodów dotkniętych było niedoborem wykwalifikowanej siły roboczej, w tym w sektorze opieki zdrowotnej, hotelarstwa, budownictwa i usług, a także wskazały niedobory specjalistów w dziedzinie IT i bezpieczeństwa, w szczególności ekspertów w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, a także pracowników ze środowisk przyrodniczych, technologicznych, inżynierskich i matematycznych (STEM);
- L. mając na uwadze, że regiony znajdujące się w pułapce niedoboru talentów lub zagrożone nią charakteryzują się gwałtownym spadkiem liczby ludności w wieku produkcyjnym, niskim i stagnacyjnym udziałem osób z wyższym wykształceniem, znacznymi liczbami wyjeżdżających młodych ludzi, brakiem dynamiki gospodarczej i dywersyfikacji gospodarczej oraz niską zdolnością innowacyjną; mając na uwadze, że regiony te mają znacznie wyższe wskaźniki bezrobocia wśród ludzi młodych i wskaźniki osób niekształcących się, niepracujących ani nieszkolących się (NEET) w porównaniu ze średnią w UE; mając na uwadze, że w tych regionach płace, dochody i rozwój gospodarczy są znacznie niższe niż w pozostałej części UE; mając na uwadze, że niedobory siły roboczej są konsekwencją nieatrakcyjnych wynagrodzeń i słabych warunków pracy w niektórych sektorach; mając na uwadze, że w związku z tym potrzebna jest jasna strategia ustawicznego szkolenia pracowników i rozwoju umiejętności w czasie godzin pracy;
- M. mając na uwadze, że drenaż mózgow jest zjawiskiem ściśle związanym się z potrzebą poprawy warunków pracy i życia, możliwości zatrudnienia, płac, równości szans, dostępności podstawowych usług, takich jak transport, łączność, opieka zdrowotna i edukacja, w tym wczesna edukacja i opieka nad dziećmi, a także z zaufaniem do instytucji osób mieszkających w regionach charakteryzujących się niskimi dochodami w różnych sektorach i na różnych stanowiskach oraz z różnicami społecznymi i innymi nierównościami społeczno-gospodarczymi; mając na uwadze, że dążenie do zmniejszania takich różnic jest zobowiązaniem, które zostało odnowione w ramach Europejskiego filaru praw socjalnych, ale jest dalekie od realizacji; mając na uwadze, że wspieranie popytu na talenty, ich podaż i zatrzymywanie wiąże się ze sobą nierozdzielnie i muszą być oceniane z perspektywy jakości życia;

⁽³³⁾ Zob. również konkluzje Rady z 14 czerwca 2021 r. w sprawie telepracy:

⁽³⁴⁾ Di Pietro, G. i in., „The likely impact of COVID-19 on education: Reflections based on the existing literature and recent international datasets” [Prawdopodobny wpływ COVID-19 na edukację: refleksje oparte na istniejącej literaturze i najnowszych międzynarodowych zbiorach danych], *sprawozdanie techniczne JRC*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2020 r.

⁽³⁵⁾ West, M., „An ed-tech tragedy? Educational technologies and school closures in the time of COVID-19” [Tragiczna sytuacja w dziedzinie technologii edukacyjnych? Technologie edukacyjne i zamykanie szkół w czasie pandemii COVID-19], UNESCO, Paryż, 2023 r.

⁽³⁶⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 12 lipca 2023 r. w sprawie pandemii COVID-19: wyciągnięte wnioski i zalecenia na przyszłość (Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0282).

- N. mając na uwadze, że władze regionalne i lokalne, ze względu na ich wiedzę fachową i bliskość względem zwykłych ludzi, są najlepiej przygotowane do stworzenia takich warunków społeczno-ekonomicznych, które będą przyciągać talenty; mając na uwadze, że ww. organy administracji potrzebują wzmocnionych zdolności gospodarczych i administracyjnych; mając na uwadze, że zarządzanie w UE ogólnie poprawia się, ale utrzymują się różnice między państwami członkowskimi i w ich obrębie, a rola i potencjał władz szczebla niższego niż krajowy pozostają nierówne; mając na uwadze, że te organy administracji należy wspierać w zapewnianiu transgranicznej współpracy regionalnej, ale także we współpracy z różnymi regionalnymi zainteresowanymi stronami, aby zapewnić, by wspomniane wyżej luki i dysproporcje można było odpowiednio i sprawiedliwie zlikwidować; mając jednak na uwadze, że nie ma jednego uniwersalnego rozwiązania, podejście ukierunkowane lokalnie jest najlepszym sposobem na pokonanie tych przeszkód;
- O. mając na uwadze, że regionami o lepiej rozwiniętej gospodarce opartej na wiedzy są zazwyczaj te, które dysponują lepszą infrastrukturą technologiczną, wysokiej jakości systemami edukacji, dynamicznym środowiskiem kulturalnym i artystycznym oraz nowoczesną siecią publicznej opieki zdrowotnej, usług społecznych i pojedynczych; mając na uwadze, że jak wykazano, partycypacyjny model zarządzania, w którym współzarządzanie jest wspierane przez współpracę z partnerami społecznymi, zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim i podmiotami publicznymi, oferuje lepsze rozwiązania dostosowane do realiów konkretnych obszarów, gdyż generuje synergie ukierunkowane na wskazane potrzeby; mając na uwadze, że fizyczna odległość od infrastruktury edukacyjnej stanowi wyzwanie dla osób młodych i dorosłych, które chcą zdobyć umiejętności potrzebne na rynku pracy w regionach znajdujących się w pułapce niedoboru talentów; mając na uwadze, że tym samym zwiększa się niedopasowanie między poziomem wykształcenia a oferowanymi wolnymi stanowiskami;
- P. mając na uwadze, że zatrzymywanie talentów nie oznacza jedynie powstrzymywania emigracji wysoko wykwalifikowanych osób z jednego kraju do drugiego lub z jednego regionu do drugiego, ale obejmuje również przyciąganie ludności, której doświadczenie zawodowe jest związane z rodzajami pracy i umiejętnościami, na które nadal istnieje duże zapotrzebowanie w regionach i na obszarach słabiej rozwiniętych wymienionych w art. 174 TFUE; mając na uwadze, że przyciągnięcie talentów do regionów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji może pomóc w rozpoczęciu nowych rodzajów działalności, stworzeniu nowych trwałych miejsc pracy i dywersyfikacji lokalnej gospodarki, czyniąc ją jednocześnie bardziej odporną; mając na uwadze, że atrakcyjność regionalna zależy od różnych czynników, takich jak dobrobyt mieszkańców, gospodarka i rynek pracy, środowisko naturalne, łączalność, warunki mieszkaniowe, kapitał kulturowy i turystyka; mając na uwadze, że władze lokalne odgrywają ważną rolę w uruchamianiu strategii i polityk mających na celu tworzenie atrakcyjnych możliwości rozwoju kariery i korzystnych perspektyw gospodarczych w celu łagodzenia zjawiska drenażu mózgow i zapewnienia równych szans młodym ludziom, niezależnie od ich pochodzenia;
- Q. mając na uwadze, że „marnotrawstwo mózgow” definiuje się jako zjawisko doświadczane przez pracowników ze stopniami naukowymi lub kwalifikacjami zawodowymi, którzy są bezrobotni lub zatrudnieni na stanowiskach nie odpowiadających ich wykształceniu lub kwalifikacjom zawodowym; mając na uwadze, że stworzenie szans na podnoszenie lub zmianę kwalifikacji odgrywa zasadniczą rolę w ograniczaniu niedopasowania umiejętności na rynku pracy; mając na uwadze, że obserwuje się znaczny odpływ wysoko wykwalifikowanych młodych osób, zwłaszcza kobiet, które opuszczają obszary wiejskie i obszary słabiej rozwinięte w poszukiwaniu środowisk sprzyjających rozwojowi zawodowemu; mając na uwadze, że najnowsze dane pokazują, iż osoby o wysokich kwalifikacjach należały do najbardziej mobilnych pracowników w latach 2012–2019 ⁽³⁷⁾, co dowodzi, że gospodarka oparta na wiedzy jest kluczowym czynnikiem warunkującym mobilność w UE;
- R. mając na uwadze, że strategie zatrzymywania powinny obejmować nie tylko zawody wymagające wysoko wykształconych pracowników, ale wszystkie zawody, ponieważ ma to zasadnicze znaczenie dla zapewnienia dobrostanu wszystkich pracowników i wzmocnienia tkanki społecznej i przemysłowej wszystkich regionów UE;
- S. mając na uwadze, że podczas Europejskiego Roku Umiejętności powinno się propagować tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy i opracowywanie strategii ich utrzymywania jako najlepszego sposobu przyciągania i zatrzymywania wykwalifikowanych pracowników i promowania zachęt dla pracodawców, by inwestowali w rozwój umiejętności pracowników, zwłaszcza w sektorze ekologicznym i cyfrowym;

⁽³⁷⁾ Komisja Europejska, „Ranking najbardziej mobilnych zawodów”, baza danych dotycząca zawodów regulowanych, dostęp 27 października 2023 r.

- T. mając na uwadze, że w UE nadal istnieje głęboka przepaść cyfrowa pod względem geograficznym, płci, poziomu wykształcenia, statusu społeczno-ekonomicznego i dochodów, co uniemożliwia niektórym osobom fizycznym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z transformacji cyfrowej; mając na uwadze, że luka ta może pogłębiać izolację niektórych regionów;
- U. mając na uwadze, że regiony najbardziej oddalone są szczególnie narażone na drenaż mózgow z względu na ich specyfikę, co zostało uznane w art. 349 TFUE; mając na uwadze, że charakterystyczny dla tych regionów jest wyższy poziom bezrobocia i niższy poziom wykształcenia, podczas gdy odsetek młodzieży NEET jest wyższy od średniej UE⁽³⁸⁾; mając na uwadze, że młodzi ludzie w regionach najbardziej oddalonych są często zmuszeni do przeniesienia się do innych regionów w celu kontynuowania nauki, uzyskania dostępu do określonego szkolenia lub znalezienia pracy, co ma duży wpływ na demografię i rozwój tych terytoriów;
- V. mając na uwadze, że polityka UE podejmująca problem drenażu mózgow i negatywnych skutków tendencji demograficznych musi być zgodna z czterema swobodami, ze szczególnym uwzględnieniem swobodnego przepływu osób i w żadnym wypadku nie powinna zabraniać migracji obywateli państw członkowskich z jednego kraju UE do drugiego lub do państw poza UE;
- W. mając na uwadze, że koncepcja „weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich” stała się bardziej rozpowszechniona po opublikowaniu długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich; mając na uwadze, że koncepcja ta powinna obejmować nie tylko ogólny przegląd wszystkich polityk publicznych UE z wykorzystaniem perspektywy obszarów wiejskich w celu dostosowania polityki do takiego rodzaju środowisk, ale musi również obejmować ocenę aspektów demograficznych, wpływu na płęć, konsekwencji dla równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, tworzenia miejsc pracy i możliwości przyciągania talentów do obszarów słabo zaludnionych; mając na uwadze, że pracodawstwo UE powinno uwzględniać te aspekty w drodze ocen skutków przeprowadzanych przed opracowaniem polityki publicznej dla obszarów wiejskich i słabo zaludnionych;
- X. mając na uwadze, że obecny Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Fundusz Spójności (EFRR-FS) zwracają szczególną uwagę na wyzwania rozwojowe na poziomie NUTS 3 i lokalnych jednostek administracyjnych na obszarach słabo zaludnionych, w szczególności tych, których gęstość zaludnienia jest mniejsza niż 12,5 mieszkańca na kilometr kwadratowy, a także obszarów, które ucierpiały z powodu średniego rocznego spadku liczby ludności o co najmniej 1 % w latach 2007–2017; mając na uwadze, że zgodnie z EFRR-FS państwa członkowskie mogą w ramach polityki spójności opracowywać dla takich obszarów specjalne dobrowolne plany działania na szczeblu lokalnym, aby przeciwdziałać tym wyzwaniom demograficznym; mając na uwadze, że obszary te zwykle należą do kategorii regionów „słabiej rozwiniętych”;
- Y. mając na uwadze, że załącznik XXVI do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów – który ustanawia metodykę alokacji zasobów ogólnych między państwa członkowskie na polityczny cel EFRR-FS dotyczący inwestycji na rzecz zatrudnienia i wzrostu gospodarczego, w szczególności z przeznaczeniem dla regionów zaklasyfikowanych jako „słabiej rozwinięte” – wykracza poza PKB i odsetek bezrobotnych i obejmuje obecnie takie kryteria, jak wskaźnik wykształcenia i migracja netto, i odzwierciedla tym samym bardziej pluralistyczną rzeczywistość niż ta mierzona wcześniej wyłącznie z uwzględnieniem dochodu na państwo; mając na uwadze, że metodyka tych alokacji mogłaby zostać poddana przeglądowi i udoskonalona w świetle szczególnych wyzwań stojących przed regionami znajdującymi się w pułapce niedoboru talentów;
- Z. mając na uwadze, że jednym z wniosków wyciągniętych z wykorzystania poprzedniego EFRR w czasach kryzysu jest fakt, że władze regionalne i lokalne oraz zainteresowane strony z zadowoleniem przyjęły większą elastyczność, jaką wprowadzono na pozostałą część okresu programowania, ponieważ dzięki niej zagwarantowano, że regiony dotknięte kryzysem otrzymują niezbędne wsparcie i zasoby w celu złagodzenia negatywnych skutków takiego kryzysu, a także umożliwiono szybsze podejmowanie decyzji i utorowano drogę do włączenia większej elastyczności do projektu przyszłej polityki spójności;
- AA. mając na uwadze, że w komunikacie Komisji zatytułowanym „Wykorzystanie potencjału talentów w regionach Europy” ustanowiono mechanizm wspierania talentów w celu stymulowania podaży umiejętności i popytu na nie, z uwzględnieniem różnych kontekstów gospodarczych, w jakich znajdują się poszczególne regiony; mając na uwadze, że mechanizm ten obejmuje nową strategię „Inteligentne przystosowanie regionów do transformacji demograficznej” oraz bezpośrednie wsparcie finansowe w ramach istniejących instrumentów, otwierając tym samym drzwi do innowacyjnych rozwiązań dla różnych realiów demograficznych, których dotychczas nie rozważano;

⁽³⁸⁾ Komunikat Komisji z 3 maja 2022 r. pt. „Postawienie ludzi na pierwszym miejscu, zapewnienie trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, uwolnienie potencjału regionów najbardziej oddalonych UE” (COM(2022)0198).

1. z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji pt. „Wykorzystanie potencjału talentów w regionach Europy”, który jest pierwszym kluczowym rezultatem Europejskiego Roku Umiejętności, a także z zadowoleniem przyjmuje ogólny cel komunikatu, jakim jest promowanie, zatrzymywanie i przyciąganie talentów w celu przekształcenia wszystkich regionów w miejsca dynamiczne; docenia strategię przedstawioną jako mechanizmy na rzecz unikania różnic gospodarczych, społecznych, terytorialnych i różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn wśród obywateli pozostających pod wpływem transformacji ekologicznej i cyfrowej; przypomina, że nowe wyzwania wymagają nowych wkładów, i zwraca się o uzupełnienie polityki spójności o nowe środki budżetowe, aby sprostać nowym wyzwaniom; uważa, że zasadnicze znaczenie ma wdrożenie koncepcji „weryfikacji wpływu polityki na rozwój terytorialny”, która to koncepcja musi obejmować ocenę skutków demograficznych, bliskości i dostępności usług publicznych, kwestii tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, wpływu na ramy edukacyjne i szkoleniowe oraz wpływu na kwestie płci na obszarach wiejskich przy opracowywaniu polityk UE; podkreśla znaczenie promowania kształcenia i szkolenia cyfrowego, zgodnie z celami cyfrowymi UE na 2030 r., w celu poprawy ogólnego poziomu umiejętności i zdolności cyfrowych, aby zwiększyć możliwości zatrudnienia dla młodych ludzi i ożywić obszary wiejskie;
2. uważa, że utworzenie obserwatorium obszarów wiejskich należy wykorzystać jako okazję do udoskonalenia baz danych, zwłaszcza poprzez gromadzenie danych segregowanych według wieku i według kryterium płci, oraz możliwość lepszego odzwierciedlania realiów lokalnych;
3. podkreśla, że strategię i mechanizmy przedstawione przez Komisję w komunikacie pt. „Wykorzystanie potencjału talentów w regionach Europy” muszą przyjąć „reakcję na problemy regionów najbardziej oddalonych”, zgodnie z wezwaniem Parlamentu sformułowanym w rezolucji z 14 września 2021 r., tj. systematyczne uwzględnianie specyfiki regionów najbardziej oddalonych w inicjatywach i wnioskach ustawodawczych UE oraz podczas negocjacji międzyinstytucjonalnych, aby zapewnić ich dostosowanie do lokalnych realiów tych terytoriów;
4. ponownie zwraca uwagę na znaczenie konkluzji Szczytu Społecznego w Porto z 2021 r., w których wezwano Komisję i państwa członkowskie do opracowania pakietu na rzecz odporności społecznej jako zestawu środków wzmacniających systemy opieki społecznej i ochrony socjalnej w UE; podkreśla znaczenie Europejskiego filaru praw socjalnych jako drogowskazu prowadzącego ku bardziej socjalnej Europie oraz jego planu działania jako konkretnych narzędzi poprawy jakości życia obywateli UE;
5. zauważa, że brak wiążących ram prawnych w zakresie wysokiej jakości przygotowania zawodowego doprowadził do zwiększenia wskaźników wykluczenia społecznego młodych ludzi z rynku pracy, zwłaszcza tych wywodzących się z grup w trudnej sytuacji oraz osób z niepełnosprawnościami; wzywa Komisję do przedstawienia wniosku dotyczącego dyrektywy w celu zapewnienia minimalnych norm jakości dotyczących praktyk zawodowych, w tym zasad dotyczących ich czasu trwania, godziwego wynagrodzenia i dostępu do ochrony socjalnej w ramach przygotowania zawodowego na otwartym rynku pracy, aby zapewnić godny standard życia;
6. zwraca uwagę na znaczenie przybliżenia dzieciom rolnictwa już we wczesnym dzieciństwie za pomocą zarówno teoretycznej, jak i praktycznej edukacji szkolnej; wzywa Komisję i państwa członkowskie do usprawnienia istniejących programów i podjęcia dodatkowych działań w tej dziedzinie;
7. zwraca uwagę, że aby zachować żywotność terytoriów, młodym rolnikom należy zapewnić odpowiednie wsparcie w rozwijaniu praktyk rolniczych, które byłyby zrównoważone z perspektywy społecznej, środowiskowej i gospodarczej, w tym agroeologii i rolnictwa ekologicznego;
8. przypomina, że czwarty cel polityki (CP 4) EFRR-FS⁽³⁹⁾ przewiduje już osiągnięcie bardziej społecznej i sprzyjającej włączeniu społecznemu Europy poprzez wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych; jest przekonany, że dla osiągnięcia tych celów, a także spójności społecznej i pozytywnej konwergencji, kluczowe znaczenie ma lepsze zapewnianie równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w dziedzinie edukacji, w tym wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi, szkolenia i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój dostępnej infrastruktury; uważa, że konieczne jest, aby CP 4 szedł w parze z długoterminową wizją Komisji dla obszarów wiejskich, ponieważ wyzwania demograficzne są wielowymiarowym zjawiskiem wpływającym na regiony w różny sposób w całej UE;

⁽³⁹⁾ Art. 3 ust. 1 lit. d)

9. przypomina, że zgodnie z 8. sprawozdaniem na temat spójności, głównymi czynnikami powodującymi migrację i drenaż mózgow w regionach UE są nieodpowiedni dostęp do wysokiej jakości usług publicznych i społecznych, w szczególności w zakresie kształcenia i opieki zdrowotnej, brak atrakcyjnych perspektyw pracy z konkurencyjnymi płacami oraz braki w podstawowej infrastrukturze, takiej jak transport i szybkie sieci internetowe; z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie zasady „nie szkodzić spójności”, którą zdefiniowano następująco: „żadne działanie nie powinno utrudniać procesu konwergencji ani przyczynić się do powstawania różnic regionalnych”; wzywa Komisję do wzmocnienia i rozwinięcia tej zasady w ramach europejskiego semestru oraz do zaangażowania władz lokalnych i regionalnych na wszystkich etapach procedur związanych z europejskim semestrem i zaleceniami dla poszczególnych krajów;

10. wzywa Komisję, aby w swoich zaleceniach dla poszczególnych krajów uwzględniła aktualny stan spójności na poziomie NUTS 2 w państwach członkowskich w celu monitorowania poziomu konwergencji regionów opóźnionych w stosunku do średniej UE, a także analizę istniejących strategii politycznych, które mogłyby wyjaśnić sytuację i możliwe środki w celu rozwiązania problemu różnic regionalnych; uważa, że zalecenia dla poszczególnych krajów powinny określać wymierne, wiążące cele społeczne na szczeblu terytorialnym, aby ograniczyć nierówności i wykluczenie społeczno-gospodarcze zgodnie z Europejskim filarem praw socjalnych oraz celami zrównoważonego rozwoju;

11. podkreśla, że ważny jest przegląd przepisów fiskalnych UE w celu wspierania inwestycji ekologicznych i społecznych w tych regionach i na tych terytoriach, gdzie jest to najbardziej potrzebne; wzywa Komisję, aby ułatwiła inwestycje społeczne i terytorialne przez wyłączenie krajowego współfinansowania funduszy spójności z obliczeń deficytu i zadłużenia regionów znajdujących się w pułapce niedoboru talentów w celu zaradzenia luce w inwestycjach społecznych i rosnącym różnicom terytorialnym między regionami UE;

12. z zadowoleniem przyjmuje utworzenie mechanizmu wspierania talentów i jego poszczególnych ośmiu filarów, którego celem jest wspieranie talentów w regionach borykających się lub zagrożonych tym, co Komisja nazywa pułapką niedoboru talentów; apeluje o jasne i obiektywne kryteria definicji regionów znajdujących się w pułapce niedoboru talentów lub zagrożonych nią; zwraca uwagę na niepokojący wzrost liczby regionów stojących w obliczu pułapki niedoboru talentów; wzywa Komisję i państwa członkowskie do poważnego zajęcia się tym wyzwaniem oraz do potraktowania regionów znajdujących się w pułapce niedoboru talentów lub zagrożonych nią jako głównego priorytetu działań i inwestycji w ramach polityki spójności;

13. podkreśla potencjał Instrumentu Wsparcia Technicznego w zakresie zapewnienia państwom członkowskim, regionom i władzom lokalnym dostosowanej do potrzeb fachowej wiedzy technicznej i ukierunkowanych rozwiązań umożliwiającym im opracowanie i wdrożenie inteligentnych, zrównoważonych i odpowiedzialnych społecznie reform w celu sprostania licznym wyzwaniom, przed którymi stoją, w tym wyzwaniom związanym z wyludnieniem i niedoborem wykwalifikowanej siły roboczej; wzywa do uwzględnienia w tym instrumencie konkretnego wsparcia ukierunkowanego na wyzwania związane z płcią, które obecnie uniemożliwiają połowie młodych ludzi w regionie pełne wykorzystanie ich potencjału; przypomina, że instrument ten powinien być powiązany z zaangażowaniem partnerów społecznych przy wspieraniu państw członkowskich we wdrażaniu polityk i reform istotnych dla rozwoju gospodarczego i społecznego; wzywa do zapewnienia państwom członkowskim silniejszej pomocy technicznej przy wdrażaniu mechanizmu wspierania talentów;

14. podkreśla centralną rolę państw członkowskich i władz regionalnych w zwalczaniu wszelkiej formy nierówności płci, od edukacji po zatrudnienie, i w związku z tym apeluje o dalsze wsparcie finansowe dla regionów o niższych wskaźnikach udziału kobiet w rynku pracy w celu promowania równych szans; przypomina, że środki mające na celu ulepszenie polityki zabezpieczenia społecznego, takie jak urlop rodzicielski i przystępność wczesnej edukacji dzieci, mają wpływ na udział kobiet w rynku pracy, zwłaszcza w regionach słabiej rozwiniętych;

15. wzywa Komisję, aby powołała grupę zadaniową odpowiedzialną za wdrożenie mechanizmu wspierania talentów pod wspólnym przewodnictwem komisarza ds. spójności i reform, komisarza ds. demokracji i demografii oraz komisarza ds. miejsc pracy i praw socjalnych; zwraca uwagę, że grupa zadaniowa powinna gromadzić zainteresowane strony, takie jak przedstawiciele władz lokalnych i regionalnych, przedstawiciele sektora prywatnego, uczelni wyższych i organizacji pozarządowych;

16. wzywa Komisję do zapewnienia państwom członkowskim elastyczności na poziomie programów w celu pilnego przyjęcia konkretnych i ukierunkowanych środków, programów i strategii wspierających te regiony za pomocą zróżnicowanego i terytorialnego podejścia; apeluje o opracowanie i wdrożenie ukierunkowanych strategii inteligentnej specjalizacji dla regionów znajdujących się w pułapce niedoboru talentów lub zagrożonych nią;

17. z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie nowej inicjatywy „Inteligentne przystosowanie regionów do transformacji demograficznej” oraz nowe zaproszenie do składania wniosków w ramach „Europejskiej inicjatywy miejskiej”; zwraca się do Komisji o zapewnienie, aby przy wyborze regionów i terytoriów korzystających z pomocy w szczególności zwrócić uwagę na równowagę geograficzną, poziom rozwoju danych regionów oraz podział na obszary miejskie i wiejskie w całej UE; przypomina w tym względzie, że regiony słabiej rozwinięte, w tym regiony znajdujące się w pułapce niedoboru talentów i obszary wiejskie, są mniej uprzywilejowane, jeśli chodzi o udział w otwartych zaproszeniach UE, w których nagradzane są innowacyjne pomysły i przełomowe projekty;

18. uważa, że strategie polityczne opracowane w ramach mechanizmu wspierania talentów powinny koncentrować się na rozwijaniu wysokiej jakości rynków pracy i rynków kształcenia, tworzeniu nowych możliwości zatrudnienia oferujących atrakcyjne płace, zapewnianiu godnych standardów życia, wspieraniu regionów w przyciąganiu funduszy europejskich, optymalizacji usług publicznych i infrastruktury, wspieraniu dywersyfikacji gospodarczej i tworzeniu atrakcyjnego otoczenia dla przedsiębiorstw oraz spójności społecznej w celu wzmocnienia konkurencyjności gospodarczej regionów mających problemy i całej UE;

19. z zadowoleniem przyjmuje projekty pilotażowe, za pośrednictwem których Komisja Europejska zapewnia dostosowaną do potrzeb pomoc techniczną wybranym regionom, finansowaną w 100 % z budżetu UE, w celu opracowania i wdrożenia strategii zatrzymywania i przyciągania talentów; uważa, że w wieloletnich ramach finansowych (WRF) na okres po 2027 r. spersonalizowana pomoc techniczna oferowana przez Komisję powinna zostać rozszerzona na wszystkie regiony (46 regionów), które już znajdują się w pułapce niedoboru talentów, jak i na wszystkie regiony w przyszłości nią zagrożone (36 regionów);

20. przypomina o potrzebie powiązania mechanizmu wspierania talentów z innymi inicjatywami UE w ramach nowego paktu o migracji i azylu, takimi jak partnerstwo w zakresie talentów i pula talentów, opracowanymi tak, by mogły przyczynić się do dopasowywania umiejętności do potrzeb rynku pracy i przyciągania wykwalifikowanych pracowników zagranicznych do UE; zwraca się do Komisji, by za pośrednictwem mechanizmu wspierania talentów zaoferowała państwom członkowskim pomoc techniczną w opracowywaniu strategii politycznych mających na celu przyciągnięcie talentów z powrotem do regionów pochodzenia;

21. przypomina, że prawo do mieszkania stanowi jeden z filarów społecznych Unii Europejskiej; uważa, że należy stworzyć zachęty gwarantujące godne warunki mieszkaniowe po przystępnych cenach, aby zapobiegać drenażowi talentów i sprzyjać ich powrotowi do miejsca pochodzenia;

22. przypomina, że regiony słabiej rozwinięte mają takie same cechy szczególne jak regiony uznawane za znajdujące się w pułapce niedoboru talentów, a do cech tych zalicza się niską gęstość zaludnienia i niskie zasoby gospodarcze będące konsekwencją nikłych możliwości inwestycyjnych i szans na zatrudnienie, braku infrastruktury, starzenia się społeczeństwa i zmniejszającej się liczby ludności w wieku produkcyjnym, przy czym obywatele o niskim statusie społecznym i gospodarczym żyją w ubóstwie; przyznaje, że znaczną liczbę regionów w okresie przejściowym uznaje się za zagrożoną pułapką niedoboru talentów; podkreśla jednak, że wyzwania demograficzne dotyczą wszystkich regionów UE i mogą wywołać nowe dysproporcje terytorialne, jeśli nie zostaną podjęte środki przeciwdziałania; w związku z tym należa na konieczność zająć się różnicami wewnątrzregionalnymi, w tym w bardziej rozwiniętych regionach;

23. jest poważnie zaniepokojony faktem, że co czwarte dziecko w Unii Europejskiej jest zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, a co za tym idzie ich znanymi skutkami psychicznymi, społecznymi i gospodarczymi na całe życie; podkreśla, że taki wpływ utrudnia tym obywatelom pełne wykorzystanie ich talentów;

24. zwraca uwagę na wzrost bezdomności, którą dotkniętych jest ponad 895 000 osób w Europie ⁽⁴⁰⁾; wzywa państwa członkowskie oraz UE do zwiększenia wysiłków, aby zapewnić każdemu obywatelowi dostęp do podstawowych warunków materialnych niezbędnych do godnego życia, w tym dostęp do schronienia i urządzeń sanitarnych, które są również potrzebne do skutecznego uczestnictwa w rynku pracy;

25. podkreśla psychiczne, społeczne i gospodarcze skutki społecznych, a w wielu państwach członkowskich zinstytucjonalizowanych, uprzedzeń i dyskryminacji wobec osób LGBTIQ+ oraz przypomina, że taki stan rzeczy może przeszkodzić tym osobom w pełnym wykorzystaniu ich talentów;

26. podkreśla znaczenie integracji obywateli z niepełnosprawnościami fizycznymi i wzywa do podjęcia ukierunkowanych środków w celu wykorzystania talentów tych osób poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w rynku pracy;

27. przypomina, że w wielu państwach członkowskich poziom minimalnych dochodów nie dotrzymuje kroku wzrostowi płac innych pracowników, co pogłębia ubóstwo pracujących, nierówność wynagrodzeń i trudności w zaspokajaniu potrzeb ekonomicznych pracowników nisko opłacanych;

28. zachęca do finansowania konkretnych środków z wieloletnich ram finansowych w celu sprostania wyzwaniom demograficznym, a także do przewidzenia specjalnego budżetu dla regionów o poważnych i trwałych trudnościach gospodarczych i demograficznych; uważa w tym kontekście, że konieczne jest przeformułowanie konkretnych instrumentów polityki spójności poprzez nadanie większej wagi wskaźnikom uzupełniającym PKB, takim jak kryteria demograficzne, społeczne i środowiskowe oraz liczba młodzieży NEET, w celu przydzielania funduszy i zapewnienia większej elastyczności w ramach celów tematycznych; podkreśla potrzebę stworzenia synergii, tam gdzie to możliwe, między polityką spójności a wspólną polityką rolną w celu przeciwdziałania wyludnianiu się obszarów wiejskich; kładzie nacisk na znaczenie wzięcia pod uwagę wskaźników bezrobocia ogólnie i bezrobocia wśród młodzieży, udziału osób z wyższym wykształceniem, a także odpływu młodych pracowników, w celu uzyskania bardziej precyzyjnego obrazu sytuacji społeczno-gospodarczej na poziomie regionalnym i subregionalnym;

29. podkreśla, że regiony znajdujące się w pułapce niedoboru talentów lub zagrożone taką sytuacją charakteryzują się odsetkiem ludności mieszkającej na obszarach wiejskich przekraczającym średnią UE oraz że rewitalizacja obszarów wiejskich ma kluczowe znaczenie; z zadowoleniem przyjmuje długoterminową wizję dla obszarów wiejskich UE oraz uruchomienie paktu na rzecz obszarów wiejskich i unijnego planu działania na rzecz obszarów wiejskich; ubolewa jednak, że nie ustanowiono specjalnego lub ukierunkowanego wsparcia finansowego z myślą o tych inicjatywach; w związku z tym zwraca się do Komisji o przeznaczenie w następnym okresie programowania co najmniej 5 % środków polityki spójności na szczeblu krajowym na obszary wiejskie;

30. podkreśla wielowymiarowy charakter rozwoju obszarów wiejskich, który wykracza poza samo rolnictwo; nalega, aby wdrożyć mechanizm weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich, aby móc ocenić, jak inicjatywy ustawodawcze UE wpływają na obszary wiejskie; zauważa jednak, że tylko 11,5 % mieszkańców obszarów wiejskich pracuje w sektorach rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa ⁽⁴¹⁾; wzywa zatem do ponownego włączenia Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich do strategicznych ram rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów jako odrębnego funduszu; podkreśla, że bycie częścią Funduszu Spójności zwiększa możliwości i synergie – dzięki zintegrowanemu podejściu wielofunduszowemu – pod względem inwestycji na obszarach wiejskich wykraczających poza rolnictwo i pod względem rozwoju regionalnego;

31. uważa, że konieczne jest promowanie przeformułowania metody alokacji środków w ramach polityki spójności i kryteriów współfinansowania, z uwzględnieniem większej liczby wskaźników, takich jak zmiany demograficzne, rozproszenie terytorialne, starzenie się społeczeństwa i ujemny wzrost gospodarczy; apeluje o przypisanie większej wagi zmienności demograficznej w alokacji funduszy spójności; podkreśla, że ważne jest zaangażowanie partnerów społecznych w opracowywanie nowych polityk i strategii;

⁽⁴⁰⁾ FEANTSA, „Sprawozdanie: 8th Overview of Housing Exclusion in Europe 2023” [8. przegląd wykluczenia mieszkaniowego w Europie 2023], 5 września 2023 r.

⁽⁴¹⁾ Dz.U. C 125 z 5.4.2023, s. 100.

32. podkreśla cenny wkład w rozwój obszarów wiejskich, jaki wnoszą działania w ramach programu LEADER, którego celem jest zaangażowanie podmiotów lokalnych w opracowywanie i realizację strategii, w proces podejmowania decyzji i przydzielania środków na rozwój ich obszarów wiejskich; wzywa Komisję, aby wzmocniła program LEADER przez zwiększenie jego puli środków budżetowych, zagwarantowanie wysokiego poziomu autonomii lokalnych grup działania w zakresie ich tworzenia i ich procesu decyzyjnego, a także przez zmniejszenie obciążeń administracyjnych;

33. uważa, że zasadnicze znaczenie ma wzmocnienie i poprawa zdolności wykonawczych i zarządczych administracji lokalnej oraz zmniejszenie obciążeń biurokratycznych i luk między państwami członkowskimi, a także promowanie ściślejszej współpracy między władzami regionalnymi a różnymi podmiotami regionalnymi i lokalnymi, takimi jak partnerzy społeczni i społeczeństwo obywatelskie; przypomina o znaczeniu, jakie promowanie współpracy transgranicznej, w tym za pośrednictwem programu Interreg, ma dla opracowania wspólnych inicjatyw politycznych i wymiany dobrych praktyk w celu zwiększenia rozwoju i konkurencyjności ośrodków badawczych, uniwersytetów i innych instytucji zajmujących się wiedzą i rozwojem zawodowym;

34. uważa, że konieczne jest usprawnienie wymiany dobrych praktyk między władzami krajowymi i lokalnymi różnych państw członkowskich; wzywa Komisję, aby w ramach programu Erasmus+ stworzyła nowy program szkoleniowy przeznaczony dla urzędników administracji publicznej, aby zaoferować im możliwość poznania sposobu opracowywania i wdrażania polityki europejskiej, krajowej i lokalnej w innych państwach członkowskich;

35. zauważa, że obywatele doświadczający ubóstwa, wykluczenia społecznego i marginalizacji w UE napotykać nieproporcjonalne przeszkody w wykorzystaniu własnego potencjału i uzyskiwaniu dostępu do kształcenia i do rynku pracy;

36. zwraca uwagę na znaczenie zachęcania do zdrowego i aktywnego stylu życia jako wstępu do przyciągania, szkolenia i zatrzymywania talentów;

37. dostrzega fakt, że niedawne wydarzenia geopolityczne ujawniły luki w cyberbezpieczeństwie i obronności UE oraz że, jak stwierdzono w niedawnym komunikacie Komisji w sprawie wyeliminowania niedoboru talentów w dziedzinie cyberbezpieczeństwa w celu zwiększenia konkurencyjności, wzrostu gospodarczego i odporności UE ⁽⁴²⁾, bezpieczeństwa UE nie można zagwarantować bez najcenniejszego zasobu UE: jej obywateli; w związku z tym wzywa UE i jej państwa członkowskie do zaproponowania realistycznego planu działania na rzecz wypełnienia luki w umiejętnościach cybernetycznych, w tym przez włączenie cyberbezpieczeństwa do programów edukacyjnych i szkoleniowych, przy jednoczesnym zapewnieniu dostępu do praktyk zawodowych i staży dla młodych ludzi, w tym dla osób mieszkających w regionach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, takich jak wyspy, obszary słabo zaludnione, wiejskie i oddalone;

38. zauważa, że regiony znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, takie jak wyspy, są nieproporcjonalnie dotknięte drenażem mózgow i umiejętności, i apeluje o podjęcie skutecznych środków w celu zaradzenia tej sytuacji, w tym przez poprawę dostępności dla słabszych grup społecznych – między innymi – kształcenia, szkolenia zawodowego, podnoszenia kwalifikacji oraz innowacyjnej i zrównoważonej przedsiębiorczości;

39. przypomina, że istotne jest, aby państwa członkowskie, ich regiony i władze lokalne – we współpracy z innymi podmiotami – zaproponowały innowacyjne rozwiązania dostosowane do potrzeb i cech każdego terytorium, i podkreśla, że nie ma jednego uniwersalnego rozwiązania dla wszystkich problemów; z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji, by w ramach mechanizmu wspierania talentów państwa członkowskie powołały tematyczne i regionalne grupy robocze w celu sprostania konkretnym wyzwaniom; podkreśla, że ważne jest wspieranie przez te grupy robocze partnerstw, zwłaszcza między regionami rozwiniętymi a regionami słabiej rozwiniętymi, w tym miastami i obszarami wiejskimi, pod względem zarówno opracowywania wspólnych projektów i przyciągania funduszy UE, jak i inwestycji prywatnych lub zagranicznych, a także opracowywania programów edukacyjnych i specjalizacyjnych;

⁽⁴²⁾ Komunikat Komisji z 18 kwietnia 2023 r. pt. „Wyeliminowanie niedoboru talentów w dziedzinie cyberbezpieczeństwa w celu zwiększenia konkurencyjności, wzrostu gospodarczego i odporności UE („Akademia Umiejętności w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa”)” (COM(2023)0207).

40. kładzie nacisk na potrzebę opracowania i wdrożenia strategii ukierunkowanych terytorialnie w ramach tego nowego specjalnego mechanizmu UE, przez przyjęcie oddolnego podejścia do rozwoju lokalnego w celu zaangażowania i wzmocnienia pozycji obywateli, aby mogli wziąć odpowiedzialność za rozwój swoich terytoriów; uważa, że konieczne jest zwiększenie skali modelu programu „Cyfrowa Europa”, który łączy mniej innowacyjne regiony z najbardziej innowacyjnymi w ramach współpracy mającej na celu budowanie nowych łańcuchów wartości UE dzięki wykorzystaniu specyficznych atutów każdego regionu;

41. podkreśla, że potrzebne jest współtworzenie strategii i rozwiązań w celu zwalczania drenażu mózgów i talentów oraz zwiększenia atrakcyjności regionów najbardziej oddalonych, zwłaszcza dla młodych ludzi; wzywa Komisję i państwa członkowskie do współpracy z lokalnymi zainteresowanymi stronami, w szczególności władzami lokalnymi i regionalnymi, uniwersytetami, instytucjami szkoleniowymi, sektorem prywatnym i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w celu wsparcia wprowadzenia w każdym regionie najbardziej oddalonym cyfrowego punktu kompleksowej obsługi, aby pomóc młodym osobom poszukującym pracy w znalezieniu lokalnej pracy lub lokalnego szkolenia dostosowanego do ich profilu i umiejętności; podkreśla możliwości, jakie mogą pojawić się dzięki tworzeniu porozumień i partnerstw między instytucjami edukacyjnymi i placówkami kształcenia zawodowego a lokalnymi przedsiębiorstwami, tak aby zachęcić do zapewniania staży zawodowych, praktyk zawodowych i tworzenia lokalnych miejsc pracy w regionach najbardziej oddalonych; apeluje również do państw członkowskich, aby wspierały programy powrotu pracowników i urzędników państwowych z regionów najbardziej oddalonych na swoje terytoria;

42. podkreśla potencjał rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w zakresie znajdowania lokalnych rozwiązań lokalnych problemów i opracowywania strategii zwiększania popytu na talenty i ich podaży w celu uniknięcia pułapki niedoboru talentów; jest zdania, że rozwój lokalny kierowany przez społeczność powinien być obowiązkowy dla państw członkowskich;

43. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że komunikat Komisji ma na celu zacieśnienie współpracy między władzami regionalnymi, partnerami społecznymi, służbami zatrudnienia oraz organizatorami kształcenia i szkolenia, a także podkreśla znaczenie rozszerzenia dialogu społecznego w celu przyciągnięcia przedsiębiorstw i pobudzenia rozwoju gospodarczego w dotkniętych regionach;

44. zauważa, że w następstwie kryzysu finansowego z 2008 r. wraz z wprowadzeniem środków oszczędnościowych, prywatyzacji i deregulacji instytucji rynku pracy usługi publiczne znalazły się w sytuacji ogromnego niedofinansowania; podkreśla, że polityka ta wywarła nieproporcjonalny wpływ na regiony słabiej rozwinięte, obszary wiejskie i słabo zaludnione oraz pogłębiła nierówności gospodarcze, społeczne i terytorialne pomiędzy regionami UE; wzywa Komisję, aby dokonała przeglądu zasad dotyczących usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym oraz dopilnowała, by usługi te były dostępne dla wszystkich;

45. potwierdza, że potrzebne jest zapewnienie konwergencji płci na rynku pracy, i podkreśla znaczenie przyciągania utalentowanych kobiet, zwłaszcza w dziedzinach STEM, przez aktywne tworzenie zachęt i możliwości dla dziewcząt i kobiet do kontynuowania edukacji i kariery w tych dziedzinach oraz prowadzenie kampanii uświadamiających, które przeciwdziałają stereotypom i uprzedzeniom;

46. dostrzega pilną potrzebę przygotowania unijnej siły roboczej do transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz wzywa państwa członkowskie do zajęcia się tą kwestią na wczesnym etapie procesu kształcenia przez włączenie elementów wiedzy i zrozumienia zagadnień cyfrowych i środowiskowych do programów nauczania w szkołach; wzywa do opracowania strategii na rzecz kształcenia zawodowego i partnerstw między przedsiębiorstwami a sektorem edukacji wraz z partnerami społecznymi w celu podniesienia umiejętności cyfrowych i ekologicznych;

47. ponownie podkreśla rolę mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w gospodarce UE i wzywa państwa członkowskie oraz Komisję, aby zaproponowały środki mające na celu zwiększenie absorpcji gotowych do wprowadzenia na rynek innowacji przez MŚP oraz ustanowienie zachęt dla MŚP do szkolenia i doskonalenia umiejętności ich personelu i pracowników, zwłaszcza w dziedzinie umiejętności cyfrowych;

48. wzywa Komisję i państwa członkowskie do finansowania i promowania konkretnych projektów na rzecz rozwoju inicjatyw mających na celu zapewnienie młodym ludziom, w tym osobom o mniejszych szansach i wywodzącym się ze środowisk w niekorzystnej sytuacji społecznej, dostępu do wysokiej jakości edukacji i szkoleń związanych z pracą, ze szczególnym uwzględnieniem zawodów deficytowych lub zawodów, w których jest duże zapotrzebowanie na pracowników; wzywa ponadto Komisję i państwa członkowskie do stymulowania tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy poprzez udostępnienie gwarantowanych, płatnych i wysokiej jakości staży i praktyk zawodowych; dzięki temu uwypuklona zostałaby rola uniwersytetów, które powinny aktywnie wspierać rozwój innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up, zwłaszcza tych promowanych przez młodych ludzi, poprzez szereg usług i zasobów oferowanych zarówno bezpośrednio, jak i w ramach sieci partnerów; wzywa także do zachęcania młodych ludzi do udziału w ich rozwoju; uważa, że należy priorytetowo potraktować integrację młodzieży NEET na rynku pracy; określa w związku z tym, że gromadzenie i analiza danych dotyczących nadwyżek i niedoborów siły roboczej ma istotne znaczenie dla obserwacji obecnych tendencji i przewidywania przyszłych potrzeb na rynku pracy w celu opracowywania ukierunkowanych polityk i wysokiej jakości strategii szkoleń i podnoszenia kwalifikacji w celu obniżenia niedopasowania umiejętności;

49. podkreśla potencjał mechanizmu sprawiedliwej transformacji, uzupełniającego inne instrumenty finansowe w ramach polityki spójności i Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, we wspieraniu opracowywania i wdrażania kompleksowych strategii na rzecz podnoszenia i zmiany kwalifikacji siły roboczej oraz pobudzania dynamiki i atrakcyjności terytoriów; w związku z tym zachęca Komisję do zapewnienia większej elastyczności we wdrażaniu Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, aby umożliwić terytoriom dotkniętym skutkami transformacji pełną absorpcję środków finansowych i uniknąć przenoszenia środków;

50. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wdrożyły zalecenia Rady w sprawie indywidualnych rachunków szkoleniowych oraz w sprawie europejskiego podejścia do mikropoświadczeń w celu opracowania narzędzi do dostosowanego do potrzeb uczenia się skierowanego do grup znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji; podkreśla, że ważne jest uznawanie dotychczasowego wykształcenia i wcześniej uzyskanych kwalifikacji w celu ułatwienia uczestnictwa w dalszych działaniach edukacyjnych;

51. zachęca państwa członkowskie, aby w przyszłych umowach o partnerstwie dostosowały swoje poszczególne priorytety do potrzeb demograficznych; przypomina, że przy wdrażaniu EFRR-FS w konkretnych projektach kluczowe jest uwzględnienie konsekwencji demograficznych;

52. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby poczyniły postępy w kierunku cyfryzacji usług publicznych i włączyły w tę transformację szkoły, uniwersytety, ośrodki badawcze, transport publiczny, efektywne zarządzanie i administrację cyfrową, a także, by promowały środki poprawiające dostępność usług i infrastruktury miejskiej dla osób z niepełnosprawnościami;

53. zachęca państwa członkowskie do zapewnienia, aby aktywna polityka rynku pracy i fundusze spójności napędzały inwestycje publiczne w trwałe miejsca pracy o wysokiej jakości, a zarazem zmieniały funkcjonowanie obecnego systemu edukacji i rynku pracy w kierunku ciągłego uczenia się przez całe życie i środowiska szkoleniowego;

54. podkreśla, że pogłębiony dialog społeczny i rokowania zbiorowe między związkami zawodowymi i przedstawicielami pracodawców są kluczowymi aspektami europejskiego modelu społecznego i niezbędnymi narzędziami rozwoju terytorialnego i tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy;

55. podkreśla wpływ zjawisk związanych ze zmianą klimatu na mniej rozwinięte regiony i ich gospodarki oraz na warunki pracy, szczególnie w najbardziej narażonych sektorach i zawodach; uważa, że zielone rokowania zbiorowe są niezbędne zarówno dla pracowników, jak i pracodawców, aby zająć się wpływem zielonej transformacji na spójność terytorialną i społeczną, bezpieczeństwo i higienę pracy, szkolenie i przekwalifikowanie pracowników oraz tworzenie nowych miejsc pracy wysokiej jakości na zmieniającym się rynku pracy;

56. ubolewa nad stanem zanieczyszczenia basenu Morza Śródziemnego i rosnącymi wyzwaniami gospodarczymi, środowiskowymi, demograficznymi i społecznymi, przed którymi stoją obszary przybrzeżne i lokalne; podkreśla, że innowacyjne procesy nauczania i zdobywania umiejętności w szkolnictwie morskim mogłyby zwiększyć atrakcyjność zawodów związanych z morzem oraz wzmocnić konkurencyjność i zrównoważoność niebieskiej gospodarki, w szczególności w słabiej rozwiniętych regionach w różnych basenach morskich UE; uważa, że makroregiony odgrywają kluczową rolę we wzmacnianiu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej UE i jej bliskiego sąsiedztwa przez umożliwienie obszarom transgranicznym wspólnego stawiania czoła konkretnym, wspólnym wyzwaniom; uważa, że strategia makroregionalna dla regionu Morza Śródziemnego, przy aktywnym zaangażowaniu zainteresowanych władz regionalnych i lokalnych, ma znaczny potencjał w zakresie wspierania dywersyfikacji działalności rybaków i producentów akwakultury, w tym przekwalifikowania i zmiany zawodu, a tym samym tworzenia wysokiej jakości i trwałych miejsc pracy w niebieskiej gospodarce;

57. przyjmuje do wiadomości, że bezpośrednie wsparcie finansowe dla regionów znajdujących się w pułapce niedoboru talentów lub zagrożonych taką sytuacją będzie udzielane w ramach istniejących instrumentów, w tym międzyregionalnego instrumentu innowacyjno-inwestycyjnego, który będzie teraz uwzględniał takie regiony; zauważa, że aby zoptymalizować wyniki za pomocą dostępnych instrumentów finansowych, Komisja i państwa członkowskie powinny określić zachęty i ulgi podatkowe dla przedsiębiorstw działających w regionach europejskich, które są dotknięte problemem pułapki niedoboru talentów; ubolewa jednak, że nie ustanowiono specjalnego lub ukierunkowanego wsparcia finansowego na ten cel; sugeruje, że nowy okres programowania powinien obejmować uruchomienie europejskiego planu działania na rzecz zmniejszenia liczby młodzieży NEET oraz stworzenia nowego specjalnego obszaru priorytetowego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, który podejmuje problem drenażu mózgow i zajmuje się kształceniem i tworzeniem miejsc pracy; sugeruje, że ten nowy obszar priorytetowy należy finansować z nowych środków budżetowych uzupełniających Europejski Fundusz Społeczny Plus w obecnym okresie programowania;

58. zgadza się z przeglądem śródkresowym programów polityki spójności na lata 2021–2027, dającym możliwość oceny sytuacji regionów znajdujących się w pułapce niedoboru talentów lub nią zagrożonych, a także możliwość dostosowania programowania funduszy polityki spójności w stosownych przypadkach;

59. przyznaje również, że w miarę postępów dwojakiej transformacji – ekologicznej i cyfrowej – wiele regionów i sektorów będzie musiało przejść głęboką transformację, która będzie wymagać znacznych inwestycji; uznaje zatem, że takie regiony i sektory wymagałyby dostosowanego do potrzeb wsparcia, aby uniknąć masowej utraty miejsc pracy; uważa, że w przypadku wystąpienia spadku zatrudnienia w wyniku wyzwań związanych z transformacją konieczne jest zapewnienie pracownikom szans na przekwalifikowanie i podniesienie kwalifikacji oraz alternatywnych możliwości zatrudnienia; podkreśla, że ważne jest wspieranie dywersyfikacji gospodarek lokalnych i regionalnych w celu promowania lokalnej odporności;

60. przypomina, że ustanowienie placówek badawczych i sieci naukowców może pomóc, dzięki wysoko wykwalifikowanym naukowcom, w rozwiązaniu problemu drenażu mózgow, z którym borykają się terytoria; zachęca państwa członkowskie i ich regiony do tworzenia sieci naukowców i placówek ułatwiających mobilność takich specjalistów, ze zwróceniem szczególnej uwagi na dziedzinę nauki związane z obszarami wiejskimi, takie jak m.in. innowacje w sektorze rolno-spożywczym i zrównoważony rozwój;

61. uważa świat sztuki i branże kreatywne za kluczowe czynniki przyciągające obywateli, w szczególności na obszarach miejskich średniej wielkości; sugeruje dalszy rozwój nieformalnych sieci miast skupiających branże kreatywne w celu oceny i opracowania nowych instrumentów politycznych zmierzających do wzmocnienia zdolności gospodarek terytorialnych do stawiania czoła wspólnemu wyzwaniu, jakim jest drenaż mózgow talentów kreatywnych;

62. uważa, że dalsze rozszerzanie koncepcji „inteligentnych miast” w ramach strategii specjalizacji w danych regionach lub miastach ma kluczowe znaczenie dla rozwoju projektów badawczo-rozwojowych, które mogą przyciągnąć wysoko wykwalifikowanych pracowników do tych obszarów;

63. podkreśla, że ważne są synergie między różnymi narzędziami finansowania w celu skierowania odpowiedniego poziomu finansowania do regionów znajdujących się w pułapce niedoboru talentów lub zagrożonych taką sytuacją przez podejście wielofunduszowe; wzywa Komisję do znacznego ograniczenia biurokracji, którą borykają się instytucje zarządzające przy wdrażaniu podejścia zakładającego finansowanie z wielu funduszy;

64. uważa, że istotne jest, aby następny okres programowania obejmował również specjalne środki mające na celu zapewnienie fizycznej i cyfrowej dostępności infrastruktury edukacyjnej, w tym na obszarach o słabej łączalności, zwłaszcza dla dzieci i osób o ograniczonej sprawności ruchowej lub osób z niepełnosprawnościami;

65. podkreśla, że państwa członkowskie, ich regiony i władze lokalne powinny przeprowadzić dogłębną i kompleksową analizę, aby zrozumieć status talentów, które mają być celem działań; w związku z tym uważa, że kluczowe znaczenie ma wprowadzenie mechanizmów umożliwiających takim talentom wyrażanie wymagań i potrzeb, aby polityka publiczna była jak najbardziej dostosowana do potrzeb;

66. wzywa Komisję, państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne do promowania polityk i instrumentów na rzecz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, samozatrudnienia i alternatywnych modeli rozwoju biznesu, które zwiększają atrakcyjność regionów słabiej rozwiniętych;

67. podkreśla, że ważne jest wspieranie dywersyfikacji ekonomicznej gospodarek lokalnych i regionalnych, a także wspieranie ożywienia niektórych starzejących się sektorów, w celu promowania lokalnej odporności;

68. podkreśla, że potrzebna jest zdecydowana poprawa dostępu do wysokiej jakości usług publicznych, takich jak opieka zdrowotna i ochrona socjalna, zwłaszcza na obszarach o poważnych i trwałych niekorzystnych warunkach naturalnych i demograficznych; zachęca państwa członkowskie do wdrażania narzędzi i platform cyfrowych, takich jak rozwiązania i usługi w zakresie telemedycyny lub medycyny objazdowej; podkreśla znaczenie wysokiej jakości, przystępnego cenowo i bezpiecznego transportu publicznego oraz infrastruktury transportowej dla poprawy rozwiązań w zakresie mobilności; podkreśla potrzebę poprawy łączności cyfrowej w celu zwiększenia atrakcyjności regionów jako miejsca docelowego dla talentów, firm i inwestorów przez ułatwienie telepracy, zapewnienie kontaktów społecznych i zwiększenie możliwości produktywności i wzrostu; wzywa państwa członkowskie, aby uruchomiły i wdrożyły krajowe strategie mające na celu ulepszenie usług publicznych na obszarach wiejskich i w regionach dotkniętych ujemnymi wskaźnikami migracji jako konkretny środek mający na celu odwrócenie procesu wyludniania;

69. apeluje o uczynienie kształcenia i szkolenia dostępnym dla wszystkim grup wiekowych i społecznych, zarówno na miejscu, jak i przez dostęp zdalny; wskazuje na potrzebę wdrożenia przez państwa członkowskie polityki sprzyjającej udziałowi kobiet i dziewcząt w programach edukacyjnych STEM oraz zapewnienia zachęt do tworzenia miejsc pracy w sektorach, w których można wykorzystać ich wiedzę; podkreśla znaczenie szkół wyższych i placówek kształcenia i szkolenia zawodowego w pobudzaniu dynamicznych ekosystemów innowacji, wykorzystywaniu talentów, rozwijaniu klastrów wiedzy i przyciąganiu przedsiębiorstw do ich obszarów przez współpracę z nimi w zakresie programów szkolenia pracowników w zakresie nowych umiejętności potrzebnych w danym obszarze;

70. wzywa również Komisję i państwa członkowskie, aby zwiększyły inwestycje w zapewnienie powszechnej łączności cyfrowej, zwłaszcza w regionach oddalonych i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, i poszerzyły w ten sposób możliwości gospodarcze i edukacyjne dla wszystkich; wzywa w związku z tym do uznania dostępu do internetu za prawo podstawowe;

71. wzywa państwa członkowskie, aby umocniły politykę przyciągania nauczycieli do regionów i miejscowości borykających się z pułapką niedoboru talentów przez zapewnienie atrakcyjnych wynagrodzeń i godnych warunków życia;

72. zachęca władze regionalne i lokalne do przyspieszenia rozwoju szybkich sieci i sieci 5G na obszarach wiejskich w celu zwiększenia możliwości gospodarczych dla przedsiębiorstw i telepracy; zwraca się do władz państw członkowskich o uruchomienie programów wsparcia i kampanii informacyjnych mających na celu promowanie korzyści płynących z życia poza przeludnionymi miastami i przeprowadzki z miasta na wieś, zwłaszcza dla osób wykonujących pracę zdalną;

73. uważa, że zasadnicze znaczenie ma priorytetowe traktowanie strategii politycznych i środków służących zachowaniu równowagi między życiem zawodowym a prywatnym poprzez zagwarantowanie wszystkim włączającego dostępu do przystępnych cenowo placówek opieki nad dziećmi i edukacji, elastycznych godzin pracy, urlopu rodzicielskiego i innych zachęt dla rodzin, godziwych płac i lepszych warunków pracy; uważa, że inwestycje w badania i rozwój, technologię i infrastrukturę są niezbędne, aby przyciągnąć przedsiębiorstwa technologiczne, w tym przedsiębiorstwa typu start-up, które zwykle wymagają wysoko wykwalifikowanych talentów; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia zachęt podatkowych, ułatwień i usług doradczych, aby wspierać lokalne przedsiębiorstwa zatrudniające młodych ludzi i promować tworzenie nowych miejsc pracy; zachęca władze regionalne i lokalne stojące w obliczu pułapki niedoboru talentów do przyłączenia się do Europejskiego paktu na rzecz umiejętności, aby wyposażyć siłę roboczą w kompetencje potrzebne do transformacji ekologicznej i cyfrowej;

74. podkreśla, że ważne jest ułatwianie uznawania kwalifikacji obywateli państw trzecich i wspieranie nauki przez nich języków obcych w celu lepszego dopasowania ich umiejętności do lokalnych potrzeb rozwojowych; podkreśla zasadniczą rolę władz regionalnych i lokalnych w zapewnianiu środków towarzyszących w celu skutecznego włączenia społecznego pracowników migrujących w społecznościach przyjmujących, tak aby zwiększyć korzyści płynące z migracji;

75. zwraca się do Komisji o przyjęcie odpowiednich polityk w zakresie ułatwień w osiedlaniu się, aby odpowiedzieć na potrzeby mieszkaniowe talentów oraz rozwiązać problem dostępności obszarów górskich i najbardziej oddalonych przez odpowiednie inwestycje w infrastrukturę, usługi publiczne, łączalność, opiekę i mobilność, aby poprawić ich atrakcyjność pod względem oferty edukacyjnej i zatrudnienia;

76. uważa, że niezbędne jest opracowanie strategii politycznych mających na celu przyciągnięcie i zatrzymanie rodzin, oferujących możliwości zatrudnienia dla obu partnerów, wdrażanie programów mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa społeczności dla dzieci i stworzenie środowiska bardziej przyjaznego dla kobiet, oferowanie przystępnych cenowo mieszkań przez specjalne programy dotacji i pożyczek, a także wdrażanie polityki kulturalnej sprzyjającej przyciąganiu i zatrzymywaniu talentów;

77. wzywa wszystkie państwa członkowskie do zwiększenia przystępności cenowej i dostępności opieki nad dziećmi, aby pomóc w zapewnieniu sprawiedliwego i niezakłóconego uczestnictwa opiekunów, którymi są głównie kobiety, w rynku pracy;

78. zachęca państwa członkowskie i władze lokalne, by wdrażały polityki i strategie mające na celu łagodzenie zjawiska drenażu mózgów i przyciąganie talentów z powrotem w kontekście wielopoziomowego sprawowania rządów; sugeruje, by zaangażować wszystkie zainteresowane strony (władze publiczne, przedsiębiorstwa, wyższe uczelnie, organizacje pozarządowe itp.), aby przyczynić się do opracowania najbardziej odpowiednich narzędzi, takich jak dotacje dla pracodawców zatrudniających młode talenty i talenty powracające do kraju, dotacje na pokrycie kosztów powrotu i dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej;

79. ponownie podkreśla potrzebę ambitnej i zrównoważonej polityki w zakresie legalnej migracji i integracji na szczeblu UE; podkreśla, że niezbędne jest strategiczne podejście do integracji obywateli państw trzecich jako potencjalnej siły napędowej lokalnego wzrostu, i z zadowoleniem przyjmuje środki torujące drogę do bardziej zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu podejścia do mobilności pracowników;

80. uznaje kluczową rolę rolnictwa na obszarach wiejskich i wyludniających się oraz znaczenie Europejskiego paktu na rzecz umiejętności w sektorze rolno-spożywczym; wzywa Komisję, aby wspierała wymianę pokoleń w sektorze rolnym i zakładanie nowych przedsiębiorstw na obszarach wiejskich; podkreśla potencjał gospodarzy kobiet na obszarach wiejskich i wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia ukierunkowanego wsparcia oraz ułatwienia dostępu do możliwości finansowania i umiejętności biznesowych z myślą o zwiększeniu przedsiębiorczości kobiet;

81. podkreśla wyłaniające się zjawisko „trzecich miejsc” jako nowy wektor charakteryzujący funkcjonowanie społeczeństw demokratycznych; podkreśla ich kluczową rolę w rewitalizacji obszarów wiejskich i wyludnionych, ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych, przyczynianiu się do lokalnej demokracji i wzmacnianiu pozycji obywateli, zwiększaniu zdolności innowacyjnych i kreatywności, poprawie jakości życia pracowników oraz zwiększaniu wydajności firm i pracowników; wzywa Komisję, aby uruchomiła europejską inicjatywę wspierającą tworzenie i rozwój „trzecich miejsc”, odpowiadającą potrzebom obywateli w zakresie wsparcia finansowego, tworzenia sieci kontaktów i metodyki;

82. opowiada się za promowaniem ponadnarodowych sieci współpracy mających na celu wspieranie wymiany pomysłów i umiejętności na rzecz zrównoważonego wzrostu i przepływu talentów, a tym samym działających jako siła napędowa w rozpowszechnianiu wiedzy, doświadczenia i zapewnianiu szkoleń; podkreśla w tym względzie kluczową rolę programu Interreg w przyczynianiu się do zwiększenia atrakcyjności regionów przygranicznych znajdujących się w pułapce niedoboru talentów; podkreśla, że istotne jest, by usuwać przeszkody we współpracy transgranicznej;

83. wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania rozpowszechniania ośrodków innowacji społecznych w celu wspierania modernizacji infrastruktury i poprawy warunków dostępu obywateli do innowacyjnych usług;

84. wzywa Komisję i agencje krajowe do opracowania, w ramach programu Erasmus+, nowych możliwości mobilności dostosowanych do zasobów regionalnych oraz zapotrzebowania na szkolenia i umiejętności, zwłaszcza w nowych zawodach związanych z transformacją ekologiczną i cyfrową; podkreśla potencjał regionów najbardziej oddalonych w zakresie przyjmowania młodych ludzi w ramach programów mobilności, w szczególności w dziedzinie niebieskiej gospodarki, ochrony różnorodności biologicznej i gospodarki o obiegu zamkniętym;

85. podkreśla, że 31 % ludności regionów stojących w obliczu pułapki niedoboru talentów mieszka na obszarach wiejskich; wzywa państwa członkowskie, aby przyspieszyły wdrażanie środków określonych w unijnym planie działania na rzecz obszarów wiejskich do 2040 r., w szczególności tych dotyczących rozwoju inteligentnych wsi, i pobudzały w ten sposób dywersyfikację gospodarczą oraz przyciągały przedsiębiorstwa, co jest kluczowym elementem niezbędnym do poprawy jakości życia i zaoferowania młodym profesjonalistom perspektywy godnych warunków życia na obszarach wiejskich;

86. dostrzega niedobór dostępnej siły roboczej w Europie, w tym w sektorze opieki zdrowotnej i turystyki; ponownie podkreśla potrzebę wprowadzenia legalnych dróg migracji i innych środków mających na celu zaradzenie różnym niedoborom kwalifikacji w Europie;

87. wzywa Komisję i państwa członkowskie do współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi regionów najbardziej oddalonych w celu realizacji strategii rozwoju poprzez większą integrację i współpracę regionalną, w szczególności za pośrednictwem programu Interreg; zwraca szczególną uwagę na potencjał wzmocnienia powiązań gospodarczych, programów mobilności i programów wymiany studentów oraz współpracy sektorowej między regionami najbardziej oddalonymi a krajami partnerskimi położonymi w ich basenach regionalnych;

88. przypomina, że pomoc operacyjna, którą przedstawiono w mapie pomocy regionalnej Komisji Europejskiej, obejmuje zróżnicowane opodatkowanie; zauważa, że może to być przydatnym narzędziem dla terytoriów o niskim wskaźniku zaludnienia, aby zwiększyć ich atrakcyjność inwestycyjną, zachęcić do przedsiębiorczości i przyciągnąć ludność; zauważa, że zalety życia w środowisku wiejskim i naturalnym rosną dzięki bardziej korzystnym ramom podatkowym;

89. rozumie, że cyfrowa, konkurencyjna i odporna gospodarka jest niezbędnym warunkiem wstępnym do wykorzystania talentów, i podkreśla rolę cyfryzacji jako narzędzia zwiększającego konkurencyjność MŚP, w szczególności w peryferyjnych, wyspiarskich i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji regionach UE;

90. zachęca władze państw członkowskich, by zintensyfikowały wymianę doświadczeń i dobrych praktyk dotyczących rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich na unijnej platformie rewitalizacji obszarów wiejskich, a także na forum miejscowości, które przyłączyły się do koncepcji wsi przyjaznych przedsiębiorczości („Start-up Villages”);

91. wyraża zaniepokojenie, że nasilenie się rozbieżności w rozwoju terytorialnym wynikających z pułapek niedoboru talentów może doprowadzić do wzrostu liczby obywateli, którzy uważają się za zaniedbanych i pozostawionych w tyle przez politykę UE, co może jeszcze bardziej wzmocnić istniejący eurosceptyczny nurt przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2024 r.;

92. jest zaniepokojony faktem, że wyłączenie Rumunii i Bułgarii ze strefy Schengen, bez podstawy prawnej związanej z kryteriami przystąpienia, ma drastyczny wpływ na współpracę transgraniczną, mobilność pracowników, rentowność przedsiębiorstw i rozwój gospodarczy regionów transgranicznych obu tych państw członkowskich, wpędzając je w pułapkę niedoboru talentów; ponawia swoje apele do Rady o podjęcie środków w celu uniknięcia nadużywania prawa weta oraz do hiszpańskiej prezydencji Rady o nadanie szczególnego priorytetu i zaplanowanie głosowania w tej sprawie do końca 2023 r.;

93. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zwiększyły wysiłki na rzecz podnoszenia świadomości na temat programów „Erasmus+”, w tym programu „Erasmus dla młodych przedsiębiorców”, ułatwiając dzięki temu wymianę wiedzy, rozwój umiejętności językowych i przedsiębiorczych oraz zachęcając do mobilności talentów;

94. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.
